

Brusel 10. března 2026
(OR. en)

7186/26

ENER 119
ENV 217
TRANS 138
ECOFIN 315
RECH 115
CLIMA 126
IND 176
COMPET 301
CONSOM 74

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	10. března 2026
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2026) 118 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ o financování energetické účinnosti v Evropě Posouzení veřejných výdajů na energetickou účinnost a energetické náročnosti budov

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2026) 118 final.

Příloha: COM(2026) 118 final

V Bruselu dne 10.3.2026
COM(2026) 118 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**o financování energetické účinnosti v Evropě
Posouzení veřejných výdajů na energetickou účinnost a energetické náročnosti budov**

Type the document title here.

Type the first subtitle here.

a energetické náročnosti budov

1. ÚVOD

Energetická účinnost hraje zásadní úlohu pro to, aby bylo možné do roku 2050 dosáhnout úplné a nákladově efektivní dekarbonizace v celé EU, zvýšit konkurenceschopnost evropského hospodářství a zajistit energetickou bezpečnost a cenovou dostupnost nyní i v budoucnosti. V této souvislosti je snížení plýtvání energií v celém energetickém systému ve všech hospodářských odvětvích jedním ze strategických cílů EU. Opatření v oblasti energetické účinnosti pomáhají nejen zvyšovat konkurenceschopnost podniků v EU, ale také zmírňovat energetickou chudobu a snižovat závislost EU na dovážených zdrojích energie.

Na pomoc k dosažení cíle v podobě snížení emisí skleníkových plynů o 55 % **do roku 2030** stanoví přepracované znění směrnice o energetické účinnosti ⁽¹⁾ cíl, aby spotřeba primární energie v EU do roku 2030 nepřekročila 992,5 Mtoe a konečná spotřeba energie 763 Mtoe. To odpovídá snížení alespoň o 11,7 % do roku 2030 ve srovnání s projekcemi referenčního scénáře EU z roku 2020.

Odvětví stavebnictví hraje v tomto ohledu důležitou úlohu, neboť jeho podíl na celkové spotřebě energie v EU činí 36 % a na celkových emisích skleníkových plynů spojených se spotřebou energie 40 %. V budovách bylo přímo nebo nepřímo použito 52 % veškerého zemního plynu spotřebovaného v EU v roce 2023, takže úspory v tomto odvětví rovněž pomohou snížit současnou závislost na dovážených fosilních palivech. Energeticky účinné bydlení navíc znamená cenově dostupnější, důstojnější a udržitelnější bydlení. Téměř 75 % fondu budov není podle současných stavebních norem energeticky účinných a 85–95 % budov, které dnes existují, bude v roce 2050 nadále stát. Vážená roční míra energetických renovací však činí přibližně pouhé 1 %.

Proto **by se měla míra renovací alespoň zdvojnásobit a rozsah renovací zvýšit**, aby se zajistilo, že toto odvětví přispěje k dosažení cílů pro rok 2030. Všechny nové budovy by měly být budovami s nulovými emisemi do roku 2030, zatímco stávající budovy by měly být transformovány na budovy s nulovými emisemi do roku 2050. Přepracované znění směrnice o energetické náročnosti budov ⁽²⁾ je prováděcím mechanismem strategie „renovační vlna“ ⁽³⁾. Jeho hlavním cílem je zvýšit míru a rozsah renovací v EU, zejména u energeticky nejnáročnějších budov.

⁽¹⁾ [\(EU\) 2023/1791](#).

⁽²⁾ [\(EU\) 2024/1275](#).

⁽³⁾ Renovační vlna pro Evropu – ekologické budovy, nová pracovní místa, lepší životní úroveň (COM(2020) 662 final).

Posouzení dopadů na podporu **sdělení Komise o klimatických cílech pro rok 2040** ⁽⁴⁾ odhaduje, že se konečná spotřeba energie v EU v závislosti na scénáři sníží ze 763 Mtoe v roce 2030 na 594–624 Mtoe do roku 2040. Do roku 2050 se konečná spotřeba energie sníží na přibližně 560 Mtoe. Na odvětvové úrovni odhaduje, že úspory energie v **budovách** dosáhnou v různých scénářích 35–38 % do roku 2040 a 40 % do roku 2050, zatímco spotřeba energie v **průmyslu** se v desetiletí od roku 2031 do roku 2040 sníží přibližně o 20 % a v desetiletí od roku 2041 do roku 2050 o dalších 7 procentních bodů (oproti hodnotám z roku 2030).

Energetická účinnost představuje trojí přínos – pro naši konkurenceschopnost, klima a bezpečnost – a nabízí řadu výhod. Snížením spotřeby energie nejen snižujeme svou závislost na dovážených palivech, ale také snižujeme emise a posilujeme svou energetickou nezávislost – každá ušetřená kilowatthodina znamená o jednu kilowatthodinu méně, kterou by bylo třeba dovážet, dotovat a/nebo vyrábět. **Investice do energetické účinnosti mají zásadní dopad, neboť každé euro investované do energetické účinnosti se projeví úsporou nákladů na energii ve výši 12 EUR za celou životnost investice v oblasti bydlení a 4 EUR v průmyslu.** Přínosy energetické účinnosti jsou navíc dalekosáhlé, od dosažení až 40 % požadovaného snížení emisí CO₂ v EU do roku 2030 až po vytvoření 1,6 milionu pracovních míst a zamezení značným nákladům na rozšíření sítě, což z ní činí zásadní strategii pro konkurenceschopnější a udržitelnější hospodářství, a k uvolnění plného potenciálu energetické účinnosti v Evropě je zapotřebí značného investičního úsilí.

Energetická účinnost je prvním palivem Evropy – čistým, levným a vyrobeným doma. V souladu se zásadou „energetická účinnost v první řadě“ by měla být energeticky účinná řešení zvažována jako první možnost při rozhodování o politice, plánování a investicích.

Jak zdůraznila Draghiho zpráva, využití potenciálu energetické účinnosti v Evropě vyžaduje značné investiční úsilí, přičemž toto úsilí se zvýšilo v souladu s cíli v oblasti energetiky a klimatu. Scénář modelu PRIMES pro plán dosažení cíle v oblasti klimatu do roku 2040 odhaduje, že k dosažení cílů v oblasti energetické účinnosti bude v desetiletí od roku 2021 do roku 2030 zapotřebí celkových investic do energetické účinnosti ve výši přibližně 370 miliard EUR ročně ⁽⁵⁾ ve srovnání se 120 miliardami EUR ročně v předchozím desetiletí. To představuje trojnásobný nárůst. Pro srovnání, dosažení cíle snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 o 55 % si podle současných odhadů vyžádá investice ve výši přibližně 1 241 miliard EUR ročně ⁽⁶⁾. Ve vztahu k zásobování energií a energetické infrastruktuře se pro stejné referenční období odhaduje potřeba investic do energetické účinnosti na 208 miliard EUR ročně ⁽⁷⁾. Po roce 2030 se očekává jejich mírný pokles, nicméně tyto potřeby investic zůstanou velmi vysoké – v letech 2031–2040 (303 mld. EUR) a 2041–2050 (288 mld. EUR). Opatření v oblasti energetické účinnosti budov,

⁽⁴⁾ [COM\(2024\) 63 final](#).

⁽⁵⁾ Odhad je založen na investicích na straně poptávky, které mají vést k dosažení cílů v oblasti klimatu a energetiky pro rok 2030, včetně cílů v oblasti energetické účinnosti, avšak s vyloučením potřeb investic do dopravy a nové výstavby.

⁽⁶⁾ [SWD\(2023\) 68 final](#).

⁽⁷⁾ [SWD\(2024\) 63 final](#).

včetně rekonstrukce vytápění a chlazení, budou představovat většinu investic potřebných k dosažení cílů pro rok 2030, a to přibližně 242 miliard EUR ročně v letech 2021–2030.

Těchto cílů nelze dosáhnout pouze prostřednictvím regulace, ale bude zapotřebí mobilizovat veřejné i soukromé financování. **Omezené veřejné zdroje nemohou pokrýt všechny investiční potřeby**, a proto je třeba usilovat o účinnější a přizpůsobenější využití veřejných zdrojů. K urychlení soukromých investic a snížení rizik s nimi souvisejících je také třeba využívat finanční produkty a kombinované financování.

S cílem zajistit potřebné financování ukládá článek 30 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti Komisi povinnost posoudit:

- **současný stav veřejného financování na podporu** opatření v oblasti energetické účinnosti **a schopnost členských států zvýšit soukromé investice** do energetické účinnosti,
- **zda je zapotřebí mechanismus ke zvýšení energetické účinnosti nebo kombinace grantů, technické pomoci a záruk na úrovni EU**, které by pomohly nákladově efektivním způsobem dosáhnout cílů EU v oblasti energetické účinnosti a klimatu. Komise v této věci předloží zprávu Evropskému parlamentu a Radě.

Kromě toho čl. 9 odst. 8 přepracovaného znění směrnice o energetické náročnosti budov vyžaduje, aby Komise předložila analýzu:

- strukturálních fondů a rámcových programů EU, včetně financování od Evropské investiční banky, které jsou v současné době určeny pro účely snižování energetické náročnosti budov, zejména v oblasti bydlení, z hlediska jejich účinnosti, druhů používaných nástrojů, skutečných částek a toho, zda je úroveň financování vhodná,
- dostupného financování od veřejných finančních institucí z hlediska jeho účinnosti, druhů používaných nástrojů a opatření a vhodnosti úrovně financování,
- koordinace financování ze strany EU a vnitrostátního financování a dalších druhů opatření zaměřených na podporu investic do energetické náročnosti budov a toho, zda je toto financování dostatečné k dosažení cílů EU.

Tato zpráva se snaží pokrýt všechny výše uvedené body v tomto pořadí:

- přehled veřejného financování energetické účinnosti a energetických renovací v EU – kapitola 2,
- posouzení veřejného financování v EU – kapitola 3,
- hlavní zjištění a závěry – kapitola 4.

2. PŘEHLED VEŘEJNÉHO FINANCOVÁNÍ ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI A ENERGETICKÝCH RENOVACÍ V EU

2.1. Veřejné financování na podporu opatření na úrovni EU

2.1.1. Rozpočtová podpora Unie

Rozpočtová podpora Unie je obvykle poskytována podle víceletého finančního rámce (VFR), což je sedmiletý rozpočtový plán. Celkový rozpočet Unie podle víceletého finančního rámce na období 2014–2020 činil 1 083 miliard EUR. Hodnota VFR na období 2021–2027 činí 1 211 miliard EUR. Kromě toho byl na podporu hospodářského oživení EU po pandemii koronaviru v roce 2021 zřízen dočasný nástroj na podporu oživení – NextGenerationEU, včetně jeho stěžejního Nástroje pro oživení a odolnost (RRF) – v celkové hodnotě 807 miliard EUR. Při zohlednění inflace se tak rozpočtové zdroje EU zvýšily o 86 % ve srovnání s předchozím víceletým finančním rámcem.

Tabulka 1: rozpočet EU

	Schválené částky (v běžných cenách)
VFR 2014–2020	1 083 miliard EUR
VFR 2021–2027	1 211 miliard EUR
NextGenerationEU	807 miliard EUR
RRF a VFR 2021–2027	2 018 miliard EUR

Zdroj: Evropská komise, 2024

Pokud jde konkrétně o energetickou účinnost, **celkové dostupné financování EU** se mezi obdobími 2014–2020 (21 miliard EUR) a 2021–2027 (144,7 miliardy EUR) **zvýšilo 6,8krát**, což představuje **bezprecedentní nárůst**. Jak je uvedeno v tabulce 2 níže, **dodatečné financování pocházelo především z Nástroje pro oživení a odolnost (73,8 % z celkové částky)** a v mnohem menší míře z politiky soudržnosti.

Tabulka 2: Financování energetické účinnosti podle programů EU (v miliardách EUR)

	2014–2020	2021–2027	Nárůst (v %)	Procento současného VFR (v %)
Celkem EU	21,0	144,7	822	100,0
Fondy politiky soudržnosti	17,8	29,0	132	20,6
Zemědělské fondy	0,7	1,4	100	1,0
EFSI / InvestEU	1,6	1,6	–	1,1
Specializované programy pro energetickou účinnost (podprogram LIFE „Přechod na čistou energii“, ELENA, Horizont Evropa)	0,9	2,0	122	1,4
Modernizační fond	–	6,8	–	4,8

RRF	–	103,9 ⁽⁸⁾	–	73,8
<i>RRF pro budovy</i>	–	79,4 ⁽⁹⁾	–	
Celkem spolufinancování (fondy politiky soudržnosti + zemědělské fondy)	5,5	11,9	116	
Celkem EU + spolufinancování	26,5	156,6	491	

Zdroj: Evropská komise, 2024

Velký podíl Nástroje pro oživení a odolnost byl vynaložen na energetickou účinnost, zejména v budovách. Z 650 miliard EUR ⁽¹⁰⁾, které byly k dispozici, bylo 103,9 miliardy EUR, tj. 16 %, použito na financování investic do energetické účinnosti, což z této oblasti politiky činí hlavního příjemce Nástroje pro oživení a odolnost. Za zmínku stojí, že všech 27 členských států přidělilo ve svých plánech pro oživení a odolnost financování na opatření v oblasti energetické účinnosti, přičemž se jeho výše pohybuje od 31 % dostupných prostředků v Portugalsku po 2 % ve Finsku. Největší podíl financování byl určen na **energetickou účinnost budov**, a to v celkové výši **79,4 miliardy EUR (ve všech členských státech)**. Kromě investic podporuje Nástroj pro oživení a odolnost také reformní úsilí v oblasti energetické účinnosti, včetně zlepšování regulačních a správních rámců, vytváření dlouhodobých strategií a poskytování informací a odborné přípravy.

Investiční mezeru pomohly překlenout také **nové zdroje ze systému EU pro obchodování s emisemi (ETS). Modernizační fond** ⁽¹¹⁾, který je určen na pomoc členským státům s nižšími příjmy při modernizaci jejich energetických soustav a zlepšování energetické účinnosti, je financován z prodeje 2 % povolenek na emise oxidu uhličitého v rámci systému ETS na období 2021–2030. Na konci roku 2023 již fond na investice do energetické účinnosti vyplatil v přijímajících členských státech 3 miliardy EUR, což představuje čtvrtinu všech vyplacených prostředků. Na základě současného trendu se odhaduje, že do konce roku 2027 dosáhnou prostředky vyplacené na energetickou účinnost 6,8 miliardy EUR.

⁽⁸⁾ Tento údaj uvádí odhady nákladů na opatření v oblasti energetické účinnosti v rámci Nástroje pro oživení a odolnost zaměřená na renovaci a výstavbu budov a na projekty v oblasti energetické účinnosti v malých a středních podnicích nebo velkých podnicích na základě údajů ze září 2025. Tento údaj byl získán součtem odhadovaných výdajů spojených s opatřeními sledovanými v oblastech intervence 024/024a/024b/025/025a/025b/026/026a, jak jsou definovány [přílohou VI nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost](#), kterou se stanoví metodika pro sledování klimatu u opatření podporovaných Nástrojem pro oživení a odolnost.

⁽⁹⁾ Tento údaj uvádí odhady nákladů na opatření související s energetickou účinností a renovací a výstavbou budov, na něž se vztahuje Nástroj pro oživení a odolnost, na základě údajů ze září 2025. Tento údaj byl získán součtem odhadovaných výdajů spojených s opatřeními sledovanými v oblastech intervence 025/025a/025b/026/026a, jak jsou definovány přílohou VI nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, kterou se stanoví metodika pro sledování klimatu u opatření podporovaných Nástrojem pro oživení a odolnost.

⁽¹⁰⁾ Celkové finanční krytí Nástroje pro oživení a odolnost bylo na konci srpna 2024 stanoveno na 650 miliard EUR. Dříve uváděná částka 723 miliard EUR představovala maximální výši nevratné podpory z Nástroje pro oživení a odolnost (338 miliard EUR) a půjček v rámci Nástroje pro oživení a odolnost (385 miliard EUR), které byly k dispozici podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, ale členské státy je plně nevyužily.

⁽¹¹⁾ [Modernizační fond](#).

Nové zdroje z Nástroje pro oživení a odolnost a systému ETS představují 89 % tohoto nárůstu. Oba nástroje spravují výhradně členské státy.

Za stejných podmínek se tak dostupné finanční prostředky EU zvýšily o 62 %, z 21 miliard EUR na 34 miliard EUR (bez zdrojů z Nástroje pro oživení a odolnost ve výši 103,9 miliardy EUR a finančních prostředků ze systému ETS ve výši 6,8 miliardy EUR). To odpovídá ročnímu příspěvku z rozpočtu Unie ve výši 4,8 miliardy EUR v letech 2021 až 2027, jehož hodnota se zvýší na 20,7 miliardy EUR, pokud se zahrne Nástroj pro oživení a odolnost a Modernizační fond.

Výrazně se také zvýšil objem **fondů politiky soudržnosti**, který se v období 2021–2027 fakticky zdvojnásobil ze 17,8 miliardy EUR na 29 miliard EUR, a přezkum v polovině období navíc cílí na zdvojnásobení financování politiky soudržnosti v oblasti dostupného a udržitelného bydlení. Fondy politiky soudržnosti se ukázaly být úspěšným nástrojem k posílení spolupráce mezi veřejnými a soukromými finančními institucemi v různých členských státech a pomohly mobilizovat soukromé investice do energeticky účinných renovací v praxi, přičemž je důležité zmínit rostoucí využívání revolvingových finančních nástrojů pro energetickou účinnost (úvěry a záruky v kombinaci s granty).

Sociální klimatický fond začne fungovat od roku 2026, kdy bude postupně ukončován Nástroj pro oživení a odolnost. Fond byl vytvořen současně s rozšířením systému ETS o emise ze spalování paliv v budovách, silniční dopravě a dalších odvětvích. Poskytne financování v celkové výši 86,7 miliardy EUR, které bude rozděleno mezi členské státy na podporu strukturálních opatření, investic do energetické účinnosti a renovace budov, čistého vytápění a chlazení, integrace obnovitelných zdrojů energie a řešení mobility s nulovými a nízkými emisemi.

Evropský fond pro energetickou účinnost (EEEF): partnerství veřejného a soukromého sektoru pro energetickou účinnost

Fond EEEF byl založen v roce 2011 a je veřejně-soukromým dlouhodobým investičním nástrojem určeným na podporu cílů EU v oblasti energetiky a klimatu. Fond poskytuje účelové financování místním, regionálním nebo celostátním orgánům nebo veřejným či soukromým subjektům jednajícím jejich jménem s cílem zvýšit úspory energie a energetickou účinnost a podpořit obnovitelné zdroje energie v EU.

Fond, který od roku 2013 každoročně vyplácí dividendy, má různorodou akcionářskou základnu, kterou tvoří instituce z veřejného i soukromého sektoru, včetně Evropské komise, která přispěla rizikovým kapitálem, a společnosti Generali, Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, DBU a DWS/Wepla.

S celkovými investicemi ve výši přibližně 180 milionů EUR podpořil fond EEEF 18 projektů v 10 evropských zemích, do nichž se zapojilo 56 orgánů veřejné správy a které se ročně dotknou více než 2 milionů lidí. Od počátku svého fungování dosáhl fond významných výsledků a celkově investoval více než 380 milionů EUR. Podpořil řadu projektů, včetně renovace veřejných budov, modernizace pouličního osvětlení, výroby energie z obnovitelných zdrojů a infrastruktury pro čistou dopravu. Při přípravě projektů vedoucích k významným úsporám energie a snížení emisí skleníkových plynů hraje zásadní úlohu také nástroj technické pomoci fondu. Do konce roku 2021 bylo díky fondu dosaženo kumulativních úspor emisí CO₂ ve výši 740 460 tun a úspor primární energie ve výši 1 318 549 MWh.

Fond EEEF je dobrým příkladem účelového partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti energetické účinnosti, které ukazuje potenciál kombinovaného financování pro mobilizaci veřejného kapitálu EU a přilákání soukromých investic. Díky tomu, že koncepce fondu kombinuje zvýhodněné financování, technickou pomoc a odvětvové odborné znalosti, umožnil fond realizaci projektů s velkým dopadem s relativně malými kapitálovými vstupy EU.

2.1.2. Podpora ze strany skupiny Evropské investiční banky, i za podpory z rozpočtu Unie

Skupina Evropské investiční banky (dále jen „skupina EIB“) ⁽¹²⁾, jakožto klimatická banka EU a hlavní prováděcí partner pro fondy EU, hraje při financování energetické transformace zásadní úlohu.

⁽¹²⁾ Skupina EIB se skládá z Evropské investiční banky (dále jen „EIB“) a Evropského investičního fondu (dále jen „EIF“).

Jak je uvedeno v plánu klimatické banky skupiny EIB ⁽¹³⁾, a v návaznosti na strategii „Renovační vlna“ pro odvětví stavebnictví zahrnuje její strategie energetické účinnosti zprostředkované úvěry a záruky a také poradenské služby (Poradenské centrum InvestEU ⁽¹⁴⁾), zejména nástroj evropské energetické pomoci na místní úrovni (ELENA) ⁽¹⁵⁾).

V důsledku toho se zdroje určené na energetickou účinnost v letech 2012 až 2023 zvýšily 12,2krát. Financování ze strany skupiny EIB směřovalo především do odvětví stavebnictví a do inteligentních spotřebičů a řešení v souladu se strategií stanovenou v plánu.

Na druhé straně zůstalo nízké financování, pokud jde o malé a střední podniky, průmysl, kombinovanou výrobu tepla a elektřiny a dálkové vytápění. V září 2025 zahájily skupina EIB a Komise iniciativu pro energetickou účinnost malých a středních podniků, která je součástí strategického plánu EIB ⁽¹⁶⁾ na období 2024–2027. Tato iniciativa poskytne v letech 2025 až 2027 financování ve výši 17,5 miliardy EUR a jejím cílem je téměř zdvojnásobit současnou úroveň podpory energeticky účinných řešení pro malé a střední podniky ⁽¹⁷⁾.

Evropský investiční fond (dále jen „EIF“) dlouhodobě podporuje čisté technologie, poskytuje investice rizikového kapitálu a zavádí iniciativy, jako je částečná záruka za riziko na podporu zelených úvěrů pro projekty v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie. Prostřednictvím programu InvestEU se EIF dále intenzivněji zaměřuje na financování projektů, které podporují dekarbonizaci, energetickou účinnost, energii z obnovitelných zdrojů, udržitelnou mobilitu a oběhové hospodářství, a to s celkovou investicí přibližně 4,1 miliardy EUR do roku 2025.

Tabulka 3: Financování energetické účinnosti skupinou EIB v EU (v milionech EUR)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Energetická účinnost	763	1 354	1 557	2 876	3 349	4 613
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Energetická účinnost	2 421	4 289	5 273	4 539	7 624	9 326

Zdroj: skupina Evropské investiční banky, 2024

Pozn.: Tyto údaje zahrnují zdroje z rozpočtu Unie v rámci plnění Evropskou investiční bankou (dále jen „EIB“) – jedním z hlavních prováděcích partnerů pro fondy EU – a národními podpůrnými a rozvojovými bankami. Uvedené údaje by proto neměly být přičítány k údajům uvedeným v předchozím oddíle. Tak je tomu například v případě

⁽¹³⁾ [EIB Group Climate Bank Roadmap 2021-2025](#) (Plán klimatické banky skupiny EIB – období 2021–2025)) a [EIB Group Climate Bank phase 2 2026-2030](#) (Plán klimatické banky skupiny EIB – fáze 2 – období 2026–2030).

⁽¹⁴⁾ https://investeu.europa.eu/investeu-programme/investeu-advisory-hub_en.

⁽¹⁵⁾ <https://www.eib.org/en/products/advisory-services/elena/index>.

⁽¹⁶⁾ [EIB Group 2024-2027 Strategic Roadmap](#) (Strategický plán skupiny EIB na období 2024–2027).

⁽¹⁷⁾ [Iniciativa EIB v oblasti energetické účinnosti v malých a středních podnicích](#).

záručního programu InvestEU a nástroje ELENA. Údaje nicméně zdůrazňují více než dvanáctinásobný nárůst investic skupiny EIB do energetické účinnosti od roku 2012.

2.2. Veřejné financování na podporu opatření na úrovni členských států

Komise provedla analýzu režimů veřejného financování za využití přístupu zdola nahoru. Členské státy byly následně konzultovány i) prostřednictvím výzvy k předložení faktických podkladů ⁽¹⁸⁾ a ii) prostřednictvím expertní skupiny pro směrnici o energetické účinnosti. Tato zpráva je založena především na údajích shromážděných přímo od členských států, zatímco ostatní údaje z analýzy, pokud byly k dispozici, byly použity k doplnění případných mezer.

Ve 27 členských státech bylo identifikováno celkem 426 režimů veřejného financování.

Je třeba zdůraznit, že vzhledem k tomu, že údaje o energetické účinnosti nejsou v rámci režimů veřejného financování systematicky shromažďovány, jedná se pouze o orientační odhady.

Řada vnitrostátních režimů je spolufinancována z programů EU. Částečné nebo úplné spolufinancování z programů EU získalo 103 režimů. Z hlediska počtu i objemu režimů byl hlavním přispěvatelem Nástroj pro oživení a odolnost. Vykázané příspěvky EU ve výši 28,8 miliardy EUR byly z celkové částky odečteny, aby se zabránilo dvojímu započítávání mezi režimy financování EU a vnitrostátními režimy financování ⁽¹⁹⁾.

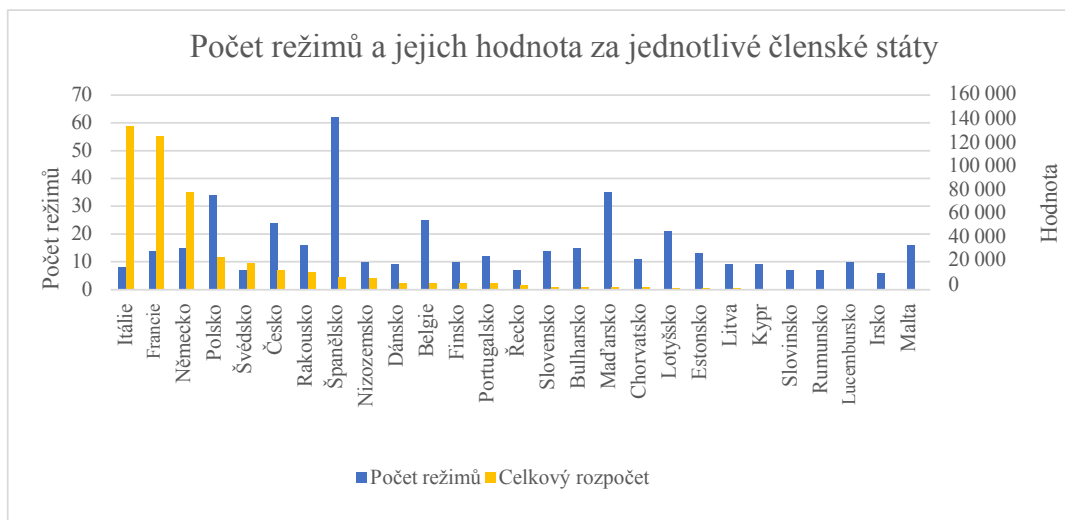
Pro 80 režimů nebyly obdrženy žádné údaje o rozpočtu, takže posouzení vychází z údajů pro 346 režimů v celé Evropě. **Podpora projektů v oblasti energetické účinnosti z vnitrostátních rozpočtů v letech 2014–2024 se odhaduje na 360 miliard EUR ⁽²⁰⁾, tj. přibližně 32,7 miliardy EUR ročně.** Rozdělení rozpočtu podle členských států je uvedeno níže.

Graf 1 / tabulka 4: Vnitrostátní režimy energetické účinnosti, 2014–2024

⁽¹⁸⁾ [Energetická účinnost – posouzení míry financování ze strany EU a členských států.](#)

⁽¹⁹⁾ Členské státy ve svých příspěvcích vykázaly celkem 28,8 miliardy EUR jako příspěvek EU na realizované vnitrostátní režimy financování.

⁽²⁰⁾ 388,7 miliardy EUR minus 28,8 miliardy EUR z vykázaných příspěvků EU.

Členské státy	Počet režimů	Celkový plánovaný rozpočet (v milionech EUR)	EUR na obyvatele
Itálie	8	134 465	2 284
Švédsko	7	22 067	2 104
Francie	14	125 711	1 850
Rakousko	16	14 537	1 608
Česko	24	15 697	1 491
Dánsko	9	5 720	969
Německo	15	80 563	958
Finsko	10	5 186	933
EU-27	426	388 654	864
Estonsko	13	1 137	849
Polsko	34	26 655	710
Lotyšsko	21	1 171	623
Nizozemsko	10	9 467	528
Chorvatsko	11	1 877	488
Belgie	25	5 684	487
Portugalsko	12	4 967	479
Slovensko	14	2 365	436
Litva	9	1 084	383
Řecko	7	4 032	381
Lucembursko	10	236	363
Bulharsko	15	2 332	360
Kypr	9	361	289
Malta	16	146	279
Španělsko	62	10 663	224
Maďarsko	35	1 931	199
Slovinsko	7	331	157
Irsko	6	172	26
Rumunsko	7	263	14

Zdroj: Evropská komise, 2024. Pořadí založeno na částce EUR na obyvatele.

Z větších členských států vynikají vysokou mírou podpory Itálie a Francie. V rámci italského režimu *Superbonus* obdrželi příjemci 110% dotaci ve formě daňových zvýhodnění. Odhaduje se, že ve Francii bylo na sníženou sazbu DPH na renovační práce (5,5 %), která platí od roku 2014, od jejího zavedení vynaloženo 90 miliard EUR, což představuje tři čtvrtiny francouzských výdajů.

Granty, technická pomoc a slevy na dani jsou **nevratné** formy podpory, což znamená, že tyto prostředky mohou být příjemcům poskytnuty pouze jednou a nevracejí se zpět do státního rozpočtu. Nevratná podpora by měla být určena především zranitelným příjemcům, kteří by měli problém podporu splatit, ať už z důvodu nedostatku prostředků, nebo v situaci, kdy by čelili rovněž silnému tlaku jiných výdajů. Na druhou stranu prostředky získané v rámci vratných režimů podpory, které zahrnují finanční nástroje, jako jsou úvěry, záruky a vlastní kapitál, musí být splaceny vnitrostátním nebo regionálním prováděcím orgánům a v případě revolvingových fondů mohou být použity na následné operace. Vratná podpora má zpravidla vyšší potenciál finanční páky. Existují také kombinované režimy, které nabízejí kombinaci vratné a nevratné podpory. Ty jsou obzvláště vhodné k tomu, aby příjemci učinili investiční rozhodnutí díky dotační složce režimu (např. bezplatná technická podpora nebo energetické audity, zvýhodněné podmínky úvěrů, kapitálové subvence, úrokové sazby nebo subvence poplatků za záruky).

Tabulka 5: Rozdělení vnitrostátních režimů podle formy podpory

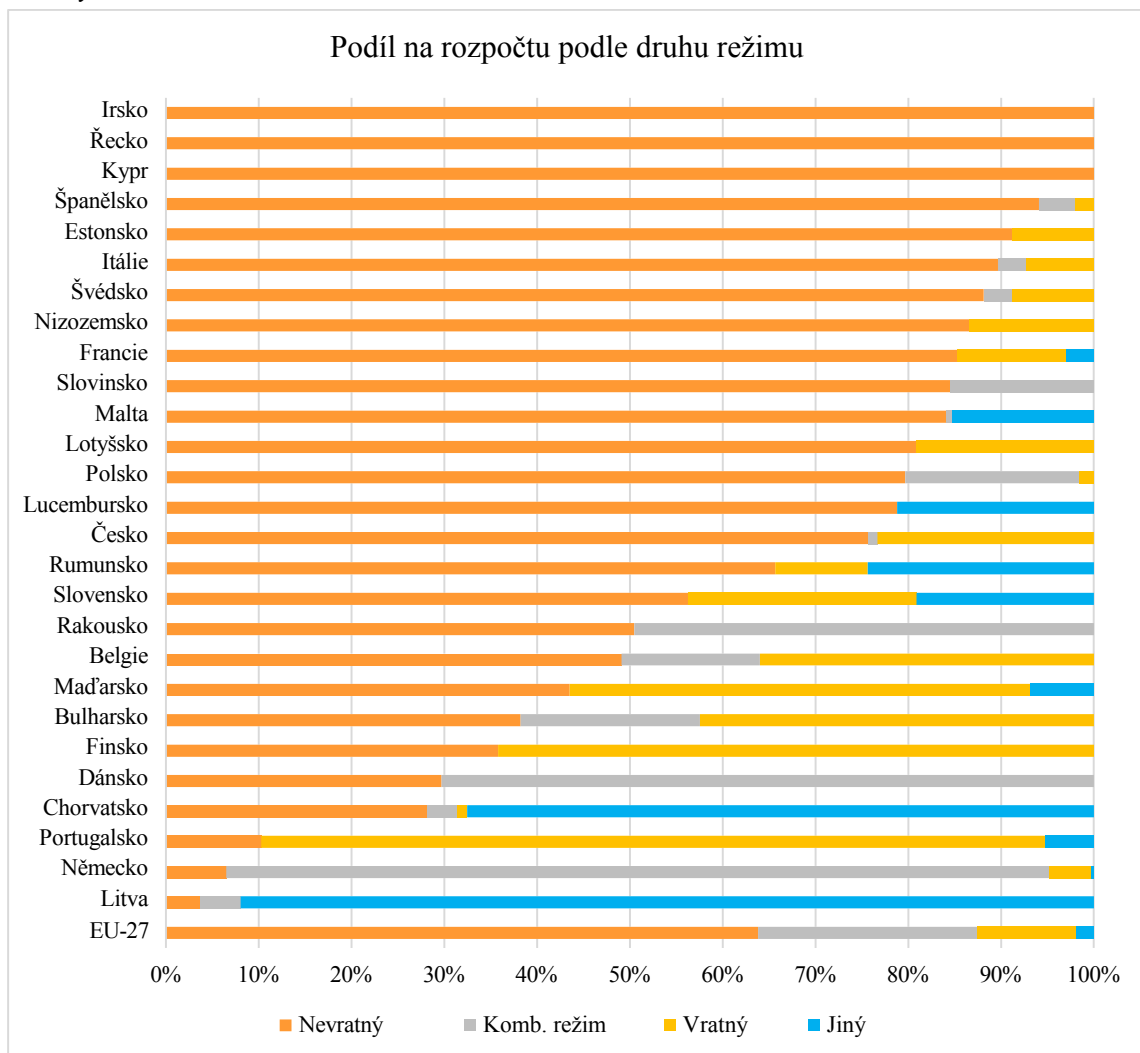
Druh režimu	Počet režimů	Objem (v milionech EUR)	Podíl na objemu (v %)
Nevratný	285	248 046	63,8 %
Kombinovaný režim	36	91 815	23,6 %
Vratný	69	41 621	10,7 %
Jiný	36	7 172	1,8 %
CELKEM	426	388 654	

Zdroj: Evropská komise, 2024

Členské státy byly požádány, aby poskytly údaje pouze pro nejvýznamnější režimy. Většina členských států jich vykazala méně než dvacet, nicméně šest členských států uvedlo vyšší počet buď proto, že existují samostatné podprogramy rozsáhlých programů (Česko, Maďarsko, Lotyšsko, Polsko), nebo proto, že jsou programy energetické účinnosti řízeny regionálně (Belgie, Španělsko).

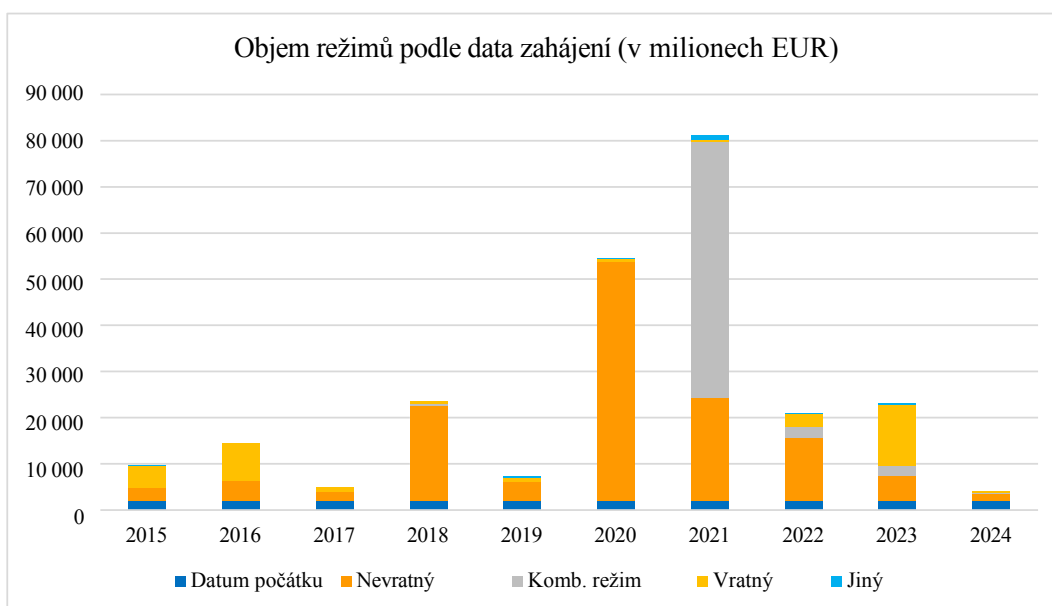
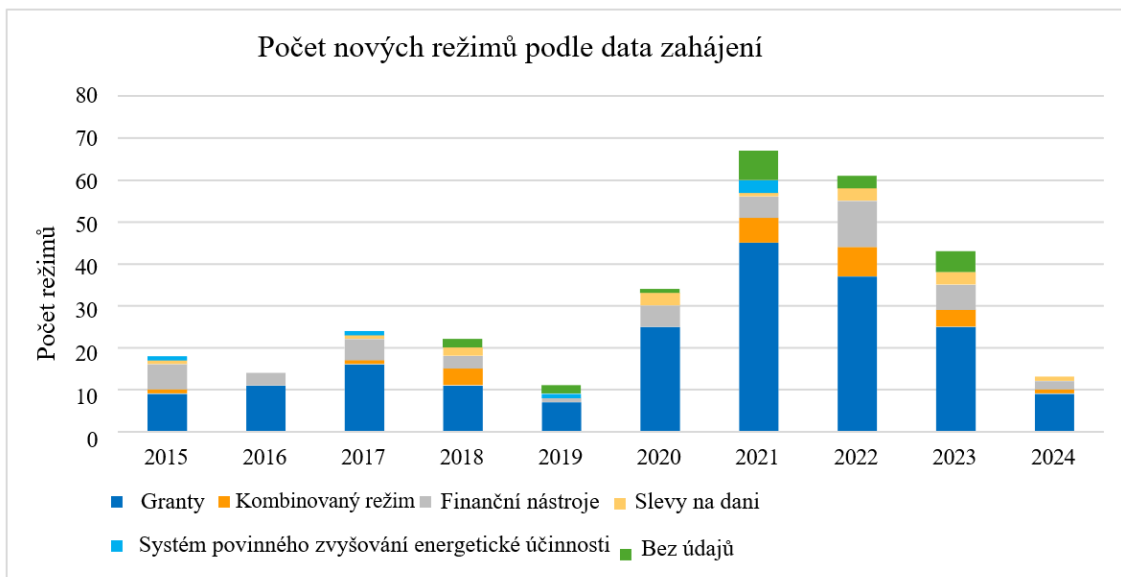
Členské státy volí především nevratné režimy. Zatímco nevratná podpora často spočívá v grantech, některé velké členské státy (Francie, Německo, Itálie) využívají především slevy na dani. Finanční nástroje (vratné režimy) představují více než 30 % financování pouze v pěti členských státech (Belgie, Bulharsko, Maďarsko, Finsko a Portugalsko), zatímco kombinované režimy jsou široce využívány pouze ve třech členských státech (Rakousko, Dánsko a Německo).

Graf 2: Rozdělení rozpočtu vnitrostátních režimů podle formy podpory – rozdělení podle členských států

Členské státy využily své zdroje převážně k financování grantových programů, aby podpořily hospodářské oživení po pandemii COVID-19. Do roku 2019 se počet nových režimů energetické účinnosti zřizovaných každý rok pohyboval mezi 10 a 25, ale v letech 2020 až 2023 členské státy zřídily nejméně 205 nových režimů (34 až 67 ročně), a to zejména v důsledku provádění Nástroje pro oživení a odolnost. Řada z nich měla formu grantů (116), následovaly finanční nástroje (25). Z hlediska objemu dosáhly granty 56,4 miliardy EUR a finanční nástroje 16,5 miliardy EUR. Z nových režimů bylo 48 zaměřeno na obytné budovy v celkové výši 95,4 miliardy EUR, což představuje 55,6 % celkového objemu přiděleného na nové režimy v tomto období (171,5 miliardy EUR).

Grafy 3 a 4 / tabulka 6: Vnitrostátní režim a rozdělení rozpočtu podle data zahájení (v milionech EUR)

Datum zahájení	Nevratný	Kombinovaný režim	Vratný	Jiný
2015	2 774	13	4 878	27
2016	4 421	–	8 050	–
2017	1 865	–	963	–
2018	20 645	252	566	–
2019	3 998	–	1 100	227
2020	51 887	–	381	213
2021	22 380	55 382	333	1 024
2022	13 576	2 476	2 696	164
2023	5 303	2 362	13 083	239
2024	1 481	334	280	–

Zdroj: Evropská komise, 2024

3. POSOUZENÍ VEŘEJNÉHO FINANCOVÁNÍ ZE ZDROJŮ EU A VNITROSTÁTNÍCH ZDROJŮ

3.1. Posouzení finanční páky

3.1.1. Multiplikační efekt a finanční páka programů EU

Tabulka 7: Rozpočet EU a finanční páka (v milionech EUR)

	Rozpočet EU A	Vnitrostátní spolufinancování B	Celkové investice C	Finanční páka (A+B)/A	Celkový multiplikátor C/A
Fondy politiky soudržnosti v období 2014–2020	12 540	5 244		1,4	Nepoužije se
Fondy politiky soudržnosti v období 2021–2027	24 986	11 275		1,5	Nepoužije se
Zemědělské fondy v období 2014–2022	710		1 695		2,4
Nástroj pro oživení a odolnost	103 921				Nepoužije se
Modernizační fond	3 085				Nepoužije se
podprogram LIFE „Přechod na čistou energii“ (výzvy 2021 a 2022)	216		8 640		40,0
ELENA	295		9 662		32,8
EFSI	1 624		25 400		15,6
InvestEU	624		9 915		15,9

Zdroj: Evropská komise, 2024 a 2025

Programy EU s významným podílem grantů mají v případě energetické účinnosti omezenou finanční páku. Finanční páka fondů politiky soudržnosti je nižší než 1,5, což znamená, že každé euro z rozpočtu Unie přiláká dalších 50 centů vnitrostátního spolufinancování. Celkový multiplikátor nelze vypočítat, protože není možné poskytnout agregovanou hodnotu pro celkové investice včetně soukromého financování.

Pokud jde o zemědělské fondy, celkový multiplikátor se pro období 2014–2022 odhaduje na 2,4. Multiplikátor Nástroje pro oživení a odolnost a Modernizačního fondu je z důvodu nedostatku údajů obtížné odhadnout, ale vzhledem k tomu, že většina vnitrostátních fondů

pokrývá pouze část celkových investic (od 20 % do 100 %), lze celkový veřejný multiplikátor odhadnout na 2 až 3.

Fondy politiky soudržnosti podporují využívání finančních nástrojů, a to s prokazatelnými výsledky. Za současného víceletého finančního rámce bylo na finanční nástroje přiděleno 18,5 miliardy EUR, z čehož 24 % bylo přiděleno na investice do energetické účinnosti (4,3 miliardy EUR). Ačkoli se kategorizace výdajových položek v obou obdobích VFR liší, znamená to, že se přiděly z fondů politiky soudržnosti na finanční nástroje v porovnání s obdobím 2014–2020 téměř ztrojnásobily (1,6 miliardy EUR) ⁽²¹⁾. V rámci fondů politiky soudržnosti je většina členských států vybízena k využívání **kombinací grantů a finančních nástrojů v rámci jedné operace**. To se však neděje systematicky ve všech členských státech a často ještě není dosaženo velkého měřítka.

Neexistují přesné údaje pro jednotlivé tematické cíle podle tematických oblastí (např. energetická účinnost), v období 2014–2020 však finanční nástroje v rámci fondů politiky soudržnosti dosáhly finanční páky ve výši 3,8 ve všech odvětvích, což je výrazně nad průměrnou hodnotou pro politiku soudržnosti ve výši 1,4. Finanční nástroje v období 2014–2020 mobilizovaly další soukromý kapitál ve výši 15 % rozpočtu politiky soudržnosti. **Komise ve spolupráci s EIB rovněž nabízí různou technickou podporu s cílem stimulovat zavádění finančních nástrojů pro energetickou účinnost**, jako je model finančního nástroje na podporu energetické účinnosti (EEFI) ⁽²²⁾, platforma fi-compass a Iniciativa pro zvyšování energetické účinnosti ⁽²³⁾, Soudržnost pro transformaci (C4T) ⁽²⁴⁾.

Programy EU, které nabízejí technickou pomoc, záruky a opatření pro zavádění na trh, mají velmi vysokou finanční páku. Zejména nástroj ELENA, který poskytuje poradenské služby místním projektům v oblasti energetiky a mobility a požaduje od

⁽²¹⁾ [Finanční nástroje v rámci politiky soudržnosti 2021–2027 | Otevřená datová platforma v oblasti soudržnosti.](#)

⁽²²⁾ EEFI je flexibilní model, který nabízí členským státům EU praktický návod, jak snadno zřídit tržně orientovaný finanční nástroj v kombinaci s grantem na poskytování financování a poradenské podpory pro investice do energetické účinnosti (bydlení, malé a střední podniky). Tento model nabízí především možnost využít finanční prostředky dostupné z rozpočtu EU jako páky k mobilizaci dalších zdrojů od komerčních bank a soukromých investorů pro takové režimy, [investice do energetické účinnosti v rámci plánu REPower EU](#).

⁽²³⁾ Platforma [fi-compass | Advisory services on financial instruments under EU shared management](#) (Poradenské služby v oblasti finančních nástrojů v rámci sdíleného řízení EU) nabízí technickou pomoc řídicím orgánům, a pomáhá jim provádět studie proveditelnosti, hodnocení *ex ante*, případové studie a další přípravné práce nezbytné pro zavedení finančních nástrojů. Součástí platformy fi-compass je program [Scale-Up: energy efficiency financial instruments](#) (Rozšíření: finanční nástroje pro energetickou účinnost) sdružující odborníky z různých institucí, kteří se zabývají překážkami při zavádění finančních nástrojů v oblasti energetické účinnosti a navrhuji řešení. Pracovní skupiny zřízené na základě úkolů vypracují strategie pro zlepšení a rozšíření finančních nástrojů v oblasti energetické účinnosti na základě osvědčených postupů a odborných znalostí ze všech zemí EU.

⁽²⁴⁾ [Inforegio – Apply for C4T GROUNDWORK – technical assistance for Cohesion Policy investments](#) (Inforegio – požádejte o C4T GROUNDWORK – technickou pomoc pro investice v rámci politiky soudržnosti). Poskytuje odbornou podporu členským státům EU, regionům a místním orgánům a pomáhá jim s realizací investic v rámci politiky soudržnosti podle cíle politiky 2, včetně investic zaměřených na energetickou účinnost. Podpůrné služby zahrnují rozvoj strategií, zlepšení monitorování, zapojení zúčastněných stran, identifikaci možností financování, podporu přípravy výzev a budování kapacit.

příjemců projektů minimální finanční páku ve výši 10–20 (v závislosti na odvětví), výrazně překročil svůj cíl při průměrné hodnotě 32.

Nástroj ELENA, který je nyní řízen v rámci programu InvestEU, úspěšně využil zdroje EU jako počáteční kapitál pro místní investiční portfolia ve 25 z 27 členských států. Finanční páky ve výši až 40 dosáhl podprogram LIFE „Přechod na čistou energii“, který zahrnuje požadavky na spolufinancování a podporuje zavádění na trh, rozvoj projektů a inovativní přístupy, jako je zřizování pilotních finančních nástrojů.

Evropský fond pro strategické investice (EFSD), jehož nástupcem je od roku 2021 program InvestEU, je **zprostředkovaný záruční nástroj**, jehož cílem je překlenout investiční mezeru v Evropě tím, že přiláká soukromé finance na projekty v oblastech, jako jsou inovace, infrastruktura, sociální rozvoj a rozvoj dovedností a podpora malých a středních podniků. Stal se největším nástrojem pro investice v rámci rozpočtu Unie a v letech 2014 až 2027 si klade za cíl mobilizovat téměř 900 miliard EUR. EFSD dosáhl finanční páky ve výši 15,6, která by měla být v rámci programu InvestEU vyrovnána.

3.1.2. Multiplikační efekt vnitrostátních programů financování

U většiny vnitrostátních režimů podpory údaje o multiplikátorech chybí. Pro 71 takových režimů však existují údaje o soukromých investicích, které byly mobilizovány z vnitrostátních zdrojů.

Tabulka 8: Finanční páka vnitrostátních režimů energetické účinnosti

	Počet režimů	Zavedené	Soukromé	Celkem	Multiplikátor
Celkem, z toho:	71	36 394	56 045	92 019	2,5
Nevratné	58	30 651	40 037	70 268	2,3
Kombinované režimy + vratné	13	5 743	16 008	21 751	3,8
<i>Vratné</i>	8	902	11 478	12 381	13,7

Zdroj: Evropská komise, 2024

Globální multiplikátor uvedený ve výše uvedené tabulce skrývá významné rozdíly mezi použitými nástroji. **Nevratné režimy mají průměrný multiplikátor 2,3**, což lze chápat také jako průměrnou intenzitu grantu ve výši přibližně 30 %. Finanční páka soukromých investic se však zvyšuje na 2,4 v případě spolufinancování ze strany EU, což naznačuje, že finanční příspěvky EU mají za následek přilákání více soukromých investic.

Podle dostupných údajů má financování EU tendenci nejen nahrazovat vnitrostátní financování, ale také snižovat požadavky na spolufinancování. Vysvětlením by mohlo být, že zvýšením intenzity grantu u daného programu snižuje spolufinancování EU potřebu spoluúčasti konečných příjemců na investicích. Zároveň jsou granty v odvětví stavebnictví – ať už ve formě financování EU nebo vnitrostátního financování – účinné, pokud se zaměřují na konkrétní vlastníky (nizkopříjmové domácnosti / malé a střední podniky), segmenty budov (energeticky nejnáročnější budovy) nebo rozsáhlejší renovace vyžadující značné investice.

U finančních nástrojů je posouzení multiplikátoru obtížnější, protože jej lze vypočítat pouze na základě provedeného rozpočtu, tj. po uskutečnění investic. **Multiplikátor vratných režimů se odhaduje na téměř 14**, což je v souladu s multiplikačním efektem pozorovaným u programu InvestEU. Objem finančních nástrojů, o nichž jsou k dispozici spolehlivé údaje, je však velmi omezený (900 milionů EUR vyplacených za 10 let).

Závěrem lze říci, že vzhledem k různorodosti dostupných údajů je **obtížné přesně kvantifikovat celkový multiplikační efekt veřejného financování v členských státech**. Lze však předpokládat, že granty obvykle vytvářejí multiplikační efekt ve výši přibližně 3.

3.2. Jak veřejné financování odpovídá investičním potřebám

Model PRIMES, který Komise používá k provádění posouzení dopadů a analýze možností politiky v odvětví energetiky, odhaduje, že k dosažení cílů v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030 bude v letech 2021 až 2030 třeba každoročně investovat přibližně 370 miliard EUR⁽²⁵⁾. Jen v odvětví stavebnictví se v současném desetiletí odhadují investiční potřeby na 242 miliard EUR ročně, z toho 180 miliard EUR na energetickou renovaci obytných budov a 62 miliard EUR na energetickou renovaci (jiných než obytných) budov určených pro služby.

Zpráva Mezinárodní energetické agentury (IEA) o energetické účinnosti 2024⁽²⁶⁾ odhaduje, že v letech 2021 až 2023 bylo v Evropě do energetické účinnosti investováno v průměru přibližně 200 miliard EUR ročně. Porovnáme-li tedy investiční potřeby s investicemi uskutečněnými v EU v daném období, jak odhaduje IEA, činí **investiční mezera, kterou je třeba zaplnit, aby bylo možné dosáhnout cílů energetické účinnosti pro rok 2030, 170 miliard EUR ročně**.

Velikost předpokládané investiční mezery odpovídá dalším odhadům institutů I4CE⁽²⁷⁾ a Bruegel⁽²⁸⁾. Institut I4CE odhaduje investiční mezeru ve výši 137 miliard EUR ročně s ohledem na rok 2022 a Bruegel odhaduje investiční mezeru ve výši 149 miliard EUR ročně konkrétně pro odvětví stavebnictví.

Tabulka 9: Roční potřeba investic do energetické účinnosti a investiční mezera, 2021–2030 (v miliardách EUR)

	Investiční potřeby	Investiční mezera
Energetická účinnost	370	170
Budovy	242	149

⁽²⁵⁾ Odhad je založen na investicích na straně poptávky, které jsou požadovány k dosažení cílů v oblasti klimatu a energetiky pro rok 2030 podle modelového scénáře PRIMES pro plán dosažení cíle v oblasti klimatu do roku 2040, včetně cílů v oblasti energetické účinnosti, avšak s vyloučením potřeb investic do dopravy a nové výstavby.

⁽²⁶⁾ Zpráva IEA o energetické účinnosti 2024, <https://iea.blob.core.windows.net/assets/f304f2ba-e9a2-4e6d-b529-fb67cd13f646/EnergyEfficiency2024.pdf>.

⁽²⁷⁾ Institute 4 Climate Economics (I4CE), European Climate Investment Deficit report (zpráva o evropském schodku investic v oblasti klimatu), zdroj: [20240222-i4ce3859-Panorama-EU_VA-40p.pdf](https://www.i4ce.eu/2024/02/22/20240222-i4ce3859-Panorama-EU_VA-40p.pdf).

⁽²⁸⁾ Bruegel, How to finance the European Union's building decarbonisation plan (Jak financovat plán Evropské unie na dekarbonizaci budov), zdroj: [Informativní přehled 12 2024.pdf](https://www.bruegel.org/publications/informative-overview-12-2024).

V kapitole 2 výše bylo financování EU odhadnuto na 20,6 miliardy EUR ročně a financování členskými státy na 32,7 miliardy EUR ročně. Lze se tedy domnívat, že na energetickou účinnost je přiděleno 53,3 miliardy EUR veřejných prostředků, tj. přibližně jedna šestina (14,4 %) celkových investičních potřeb.

3.3. Dosažené úspory energie

3.3.1. Programy EU ⁽²⁹⁾

Vykazování úspor energie v rámci finančního rámce EU se značně liší v závislosti na požadavcích jednotlivých programů. Neexistuje žádná standardní metoda sledování nebo vykazování úspor energie, které jsou výsledkem financování EU. Vykazování je také nejednotné, a to z mnoha důvodů, včetně neúplného a opožděného vykazování a skutečnosti, že některé úspory energie nejsou vykazovány vůbec, například pokud projekty mají dopad na snížení spotřeby energie, ale jejich rozpočtové oblasti intervence nenesou označení „energetická účinnost“.

Není proto možné sledovat pokrok a měřit globální dopad a účinnost z hlediska úspor energie na euro z rozpočtu Unie vynaložené na energetickou účinnost.

Jako příklad osvědčených postupů lze uvést, že v případě nástroje ELENA jsou příjemci povinni odhadnout a vykázat úspory energie, které jejich projekty přinesly. Tak tomu je od spuštění programu v roce 2009.

Tabulka 10: Odhadované úspory energie na fond

Režim	Odhadované roční úspory energie (MWh*)
Fondy politiky soudržnosti v období 2014–2020	7 926 050
Fondy politiky soudržnosti v období 2021–2027	Nepoužije se
Zemědělské fondy v období 2014–2022	Nepoužije se
podprogram LIFE „Přechod na čistou energii“ 2021–2027 ⁽³⁰⁾	8 344 000
ELENA	4 936 030
Program InvestEU ⁽³¹⁾	230 736
Nástroj pro oživení a odolnost ⁽³²⁾	33 388 511
Modernizační fond	26 886 804

*Megawatthodina

⁽²⁹⁾ [EU core performance indicators 15_07_0.pdf](#) (Základní ukazatele výkonnosti EU).

⁽³⁰⁾ Odhadovaný cíl do roku 2030.

⁽³¹⁾ Údaje vykázané za rok 2023.

⁽³²⁾ Společný ukazatel úspory roční spotřeby primární energie vykázany členskými státy v roce 2024, [srovnávací přehled oživení a odolnosti](#).

Na základě dostupných údajů činily do konce roku 2023 roční úspory energie dosažené prostřednictvím fondů EU 81,9 TWh, což odpovídá přibližně 6 % dodatečného úsilí potřebného ke splnění cíle Unie v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030. Z výše uvedených důvodů však tento údaj vychází z neúplných údajů a nepředstavuje skutečný dopad financování EU.

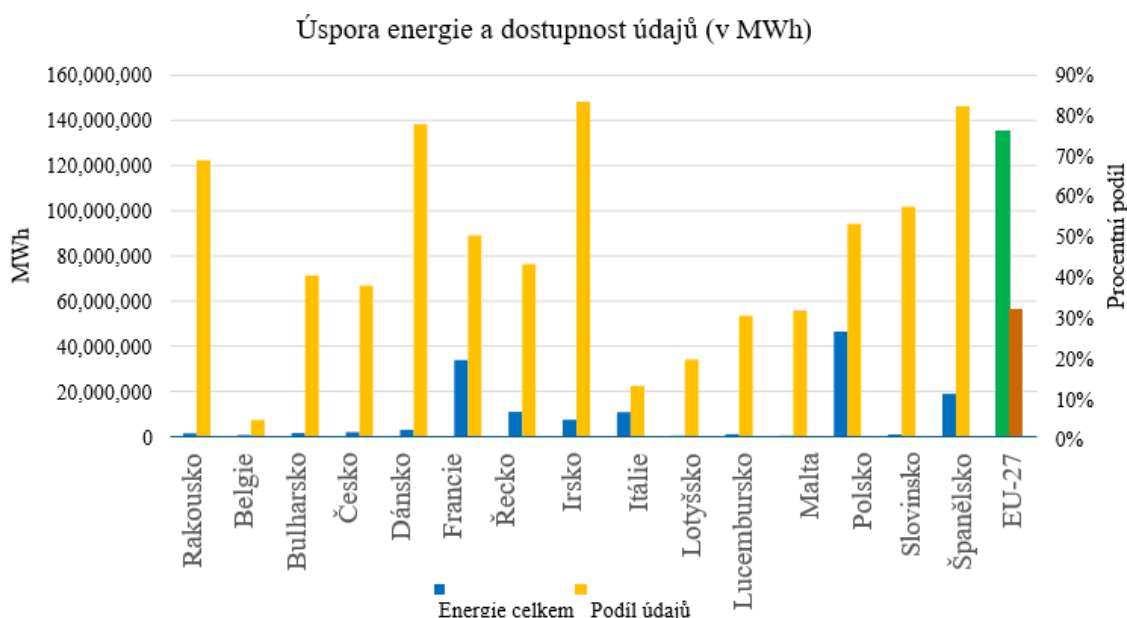
3.3.2. Vnitrostátní programy

Údaje o úsporách energie jsou vykazovány nerovnoměrně. Ve třech členských státech (Dánsko, Irsko a Španělsko) vykazuje úspory energie více než 80 % režimů, zatímco v osmi členských státech není vykazována žádná úspora. Celkem v celé Evropě vykazuje úspory energie pouze 135 režimů.

Neexistuje žádná standardní metoda pro vykazování zvýšení energetické účinnosti. Úspory energie lze odhadnout *ex ante* nebo vykázat *ex post*. Většina režimů (95 ze 137) vykazuje údaje o konečné spotřebě energie, pět členských států však používá údaje o spotřebě primární energie a některé (např. Španělsko, Polsko a Malta) vykazují v závislosti na režimu buď údaje o spotřebě primární energie, nebo o konečné spotřebě energie.

Za období 2014–2024, na něž se vztahuje tato zpráva, vykázalo údaje o úsporách energie 135 vnitrostátních režimů (méně než 30 %). Vykázané celkové úspory energie činily 135 611 696,46 MWh = 135,6 TWh⁽³³⁾, což představuje přibližně 10 % dodatečného úsilí potřebného k dosažení cíle Unie v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030.

Graf 5 / tabulka 11: Odhadované úspory energie ve vybraných zemích

⁽³³⁾ Roční úspory dosažené v roce 2023, což je poslední vykazovaný rok.

4. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ A ZÁVĚRY

4.1. Hlavní zjištění

Tato zpráva ukazuje, že **v posledních letech bylo v oblasti financování energetické účinnosti dosaženo značného pokroku**, který odráží výrazné navýšení rozpočtu Unie. Toto navýšené financování je zásadním krokem k dosažení dlouhodobých cílů udržitelnosti a uspokojení poptávky po renovacích zaměřených na snížení energetické náročnosti.

Průzkum 486 vnitrostátních režimů však ukázal, že **se kombinované a vratné režimy financování využívají jen v omezené míře** a v současné době představují méně než 25 % z celkového počtu. Toto nedostatečné využívání je způsobeno nejen složitostí těchto režimů ve srovnání s dotačními režimy založenými na grantech, ale také chybějící nebo omezenou kapacitou vnitrostátních subjektů financování specializovaných na mobilizaci investic do energetické účinnosti.

Přestože finanční nástroje mohou mobilizovat vyšší úroveň soukromých investic, jsou využívány méně často než granty. To ukazuje na potřebu účinnějšího propojení grantů a finančních nástrojů. **Granty by měly podporovat specifické sociální nebo odvětvové potřeby**, např. pokud jde o zranitelné domácnosti, mikropodniky nebo energeticky nejnáročnější budovy, **zatímco finanční nástroje by měly mít široký přístup** a pokrývat ostatní oblasti a maximalizovat dopad veřejných prostředků.

Důkazy z finančních nástrojů politiky soudržnosti navíc ukazují, že **granty lze účinně kombinovat s finančními nástroji** s cílem zlepšit přípravu projektů, motivovat k rozsáhlejší energetické renovaci a zlepšit cenovou dostupnost pro nízkopříjmové domácnosti, které čelí energetické chudobě. Různé formy grantů, jako jsou subvence úrokových sazeb nebo subvence poplatků za záruky, technická pomoc, investiční granty a kapitálové subvence, lze kombinovat s úvěry, zárukami nebo vlastním kapitálem v rámci jedné operace, čímž se tyto režimy stávají atraktivnějšími pro trh i finanční zprostředkovatele. Zkušenosti s nástrojem pro oživení a odolnost poukazují na důležitost kombinace investiční podpory s reformami, jakož i vytvoření nezbytných podpůrných sítí (např. jednotných kontaktních míst).

Finanční prostředky EU na energetickou účinnost jsou rozděleny do různých vnitrostátních a regionálních programů, které řídí různé organizace. Tato roztržitost a **nedostatečná koordinace** mezi veřejnými a finančními institucemi omezuje využívání kombinovaného financování a brání mobilizaci soukromých investic.

Veřejné financování by navíc mohlo být účinnější, kdyby se pozornost přesunula od jednotlivých projektů k projektům agregovaným. To zahrnuje podporu standardizace, vytváření úspor z rozsahu a dosažení kritické velikosti pro přístup k financím. Podpora agregátorů projektů je však často omezena pravidly a předpisy, včetně bankovních postupů pro dlouhodobé financování, záruky a zajištění. Současně mají příslušné programy financované EU, jako jsou ELENA a podprogram LIFE „Přechod na čistou energii“, které

efektivně využívají prostředky z rozpočtu Unie a prokázaly, že mají významný pákový a multiplikační efekt, relativně malý rozpočet.

Absence standardizovaných údajů a vykazování o projektech v oblasti energetické účinnosti, investicích a úsporách energie je i nadále problémem, pokud jde o posuzování pokroku a měření dopadu. To platí zejména pro rozsáhlejší programy nebo specifické cílové skupiny (např. zranitelné domácnosti) a pro energeticky nejnáročnější budovy, které mohou z energetické renovace získat nejvíce.

4.2. Závěry

Navzdory výraznému pokroku v posilování veřejné podpory projektů v oblasti energetické účinnosti **pokrývá veřejné financování v současné době pouze omezenou část (15 %) celkových odhadovaných investic potřebných** ke splnění cílů Unie v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030. **Ukončení Nástroje pro oživení a odolnost v roce 2026 hrozí dalším prohloubením této investiční mezery**, což ztíží využití celého potenciálu energetické účinnosti.

Renovace budov a zvyšování energetické účinnosti v malých a středních podnicích a mikropodnicích přináší značné dlouhodobé úspory, avšak zejména zranitelné domácnosti a malé a střední podniky potřebují finanční podporu na pokrytí počátečních nákladů na počáteční investice.

Efektivnější, cílenější a výkonnostně orientované režimy financování na úrovni Unie, členských států a regionů mohou občanům a podnikům nabídnout jednoduchá, přizpůsobená a atraktivní energeticky účinná řešení.

Proto je naléhavě nutné **maximalizovat katalytický účinek veřejného financování a účinek tohoto financování na transformaci trhu, aby se uvolnily významné soukromé investice a využil potenciál energetické účinnosti z hlediska konkurenceschopnosti, cenové dostupnosti energie, bezpečnosti, zdraví a kvality života**, a zajistit tak, aby Unie splnila své cíle v oblasti energetické účinnosti, zejména v oblasti renovace budov, pro rok 2030 a další období. Současně by měly specializované nástroje a politická opatření nadále přispívat ke stimulaci poptávky po investicích do energetické účinnosti, například včetně služeb jednotného kontaktního místa, a také ke stimulaci nabídky inovativních a soukromých řešení financování energetické účinnosti, včetně zjednodušení a rozšíření trhu se službami v oblasti energetické účinnosti.

Modernizovaná oblast působnosti navrhovaného rozpočtu na období 2028–2034 umožňuje tuto optimalizaci provést. Zejména vnitrostátní a regionální plány partnerství propojí reformy s investicemi, včetně investic do zvýšení energetické účinnosti, spolu s novým Evropským fondem pro konkurenceschopnost, který posílí hospodářství Unie prostřednictvím investic zaměřených na dekarbonizaci evropského hospodářství a podporu energetické účinnosti.

Rozpočet Unie bude rovněž podporovat **rozvoj a rozšiřování režimů finančních nástrojů a kombinovaného financování**, které kombinují granty, poradenské služby a

záruky s cílem uspokojit potřeby jednotlivých odvětví. **Doporučení Komise o uvolnění soukromých investic do energetické účinnosti** poskytuje členským státům a účastníkům trhu cenné pokyny a konkrétní příklady pro mobilizaci zdrojů soukromého sektoru.

Ke zvýšení účinnosti a využití veřejných a soukromých finančních prostředků jsou zapotřebí významná **pomoc při rozvoji projektů, iniciativy pro zavádění na trh a opatření na budování kapacit**. V rámci příštího víceletého finančního rámce bude Komise vycházet ze stávajících programů EU, jako jsou podprogram LIFE „Přechod na čistou energii“ a ELENA, které prokázaly vysokou finanční páku, pokud jde o investice a úspory energie, a připraví tak půdu pro rozsáhlejší programy přímých investic.

S cílem maximalizovat dopad veřejného financování na podporu investic do energetické účinnosti **by členské státy měly více využívat finanční nástroje** a snížit závislost na grantech. Granty by však měly být stále využívány k řešení selhání trhu a k zajištění sociálního začlenění a cílené podpory specifických odvětvových potřeb.

Současně by se příznivý rámec měl zasazovat o účinné zavádění a využívání podpůrných nástrojů, jako jsou úvěry a hypotéky na energetickou účinnost a kombinované portfoliové záruky na renovaci budov, smlouvy o energetických službách, finanční režimy placení podle výkonu, daňové pobídky a normy energetické náročnosti.

Vzhledem ke složitosti a výzvám spojeným s financováním projektů energetické účinnosti Komise uznává rostoucí potřebu účinných řešení financování pro rozsáhlé **soubory investičních projektů** v oblasti energetické účinnosti **a snižování rizika investic**.

Nástroje pro urychlení energetické účinnosti by mohly zahrnovat odvětvově specifické složky, které by rychle zvýšily investice do renovace budov, malých a středních podniků a mikropodniků a do systémů vytápění a chlazení. Členské státy by mohly do vývoje těchto nástrojů zapojit vnitrostátní centra evropské koalice pro financování energetické účinnosti.

Partnerství veřejného a soukromého sektoru, jako je fond EEEF, se osvědčila, pokud jde o rozšiřování investičních projektů a mobilizaci finančních prostředků soukromého sektoru. To ukazuje potenciální výhody replikace a rozšíření tohoto modelu v širším rámci financování energetické účinnosti v EU. Tato partnerství mohou sloužit jako vzor pro nástroje nové generace pro urychlení energetické účinnosti. Tímto způsobem může Unie uvolnit významné přínosy pro projekty v oblasti energetické účinnosti, včetně snížení rizika, zvýšení financování a zlepšení rozvoje projektů.

A konečně, s cílem výrazně zvýšit soukromé investice do energetické účinnosti a zároveň zajistit účinné využívání veřejných prostředků Komise v roce 2024 zahájila fungování **evropské koalice pro financování energetické účinnosti**. Pokračování a další posilování tohoto strukturovaného partnerství mezi Komisí, členskými státy, finančními institucemi a průmyslem má zásadní význam pro dosažení cílů Unie v oblasti energetické účinnosti.

Komise vyzývá Evropský parlament a Radu, aby tuto zprávu vzaly na vědomí.